

**Veiligheidsinformatieblad
volgens Verordening (EG) nr. 1907/2006, Artikel 31**

datum van de druk: 02.09.2024

Versienummer 403 (vervangt versie 402)

Herziening van: 02.09.2024

*** RUBRIEK 1: Identificatie van de stof of het mengsel en van de vennootschap/onderneming****· 1.1 Productidentificatie****· Handelsnaam:** Houtlijm E-COLL**· Artikelnummer:** 4317784313544, 4317784313551, 4317784313568, 4317784313575**· 1.2 Relevant geïdentificeerd gebruik van de stof of het mengsel en ontraden gebruik****· Gebruikssector**

SU21 Consumentengebruik: Particuliere huishoudens / algemeen publiek / consumenten

SU22 Professioneel gebruik: Publiek domein (administratie, onderwijs, amusement, dienstverlening, ambachtsslieden)

· Toepassing van de stof / van de bereiding

Kleefmiddel

Dispersie

Bekledingslaag

· 1.3 Details betreffende de verstrekker van het veiligheidsinformatieblad**· Fabrikant/leverancier:**

E/D/E - Einkaufsbuero Deutscher Eisenhaendler GmbH

EDE Platz 1

D-42389 Wuppertal

Germany

Tel. +49 202 6096-0

e-mail: sdb@ede.de**· Inlichtingengevende sector:** Afdeling Productveiligheid**· 1.4 Telefoonnummer voor noodgevallen:**

Antigifcentrum

070 245 245 (+32)

RUBRIEK 2: Identificatie van de gevaren**· 2.1 Indeling van de stof of het mengsel****· Indeling overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1272/2008**

Het product is niet geclassificeerd volgens de CLP-verordening.

· 2.2 Etiketteringselementen**· Etikettering overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1272/2008** Niet van toepassing**· Gevarenpictogrammen** Niet van toepassing**· Signaalwoord** Niet van toepassing**· Gevarenaanduidingen** Niet van toepassing**· Aanvullende gegevens:**

EUH208 Bevat mengsel van: 5-chloor-2-methyl-2H-isothiazool-3-on [EC no. 247-500-7] en 2-methyl-2H-iso-thiazool-3-on [EC no. 220-239-6] (3:1). Kan een allergische reactie veroorzaken.

(Vervolg op blz. 2)

Veiligheidsinformatieblad
volgens Verordening (EG) nr. 1907/2006, Artikel 31

datum van de druk: 02.09.2024

Versienummer 403 (vervangt versie 402)

Herziening van: 02.09.2024

Handelsnaam: Houtlijm E-COLL

(Vervolg van blz. 1)

2.3 Andere gevaren**Resultaten van PBT- en zPzB-beoordeling**

- PBT:** Niet bruikbaar.
- zPzB:** Niet bruikbaar.

RUBRIEK 3: Samenstelling en informatie over de bestanddelen**3.2 Mengsels**

- Beschrijving:** Mengsel van na elkaar aangevoerde stoffen met ongevaarlijke bijmengingen.

Gevaarlijke inhoudstoffen:

CAS: 108-32-7 EINECS: 203-572-1 Reg.nr.: 01-2119537232-48	propyleencarbonaat ❗ Eye Irrit. 2, H319	<1,25%
CAS: 55965-84-9 Reg.nr.: 01-2120764691-48	mengsel van: 5-chloor-2-methyl-2H-isothiazool-3-on [EC no. 247-500-7] en 2-methyl-2H-iso-thiazool-3-on [EC no. 220-239-6] (3:1) ❗ Acute Tox. 3, H301; Acute Tox. 2, H310; Acute Tox. 2, H330 ❗ Skin Corr. 1C, H314; Eye Dam. 1, H318 ❗ Aquatic Acute 1, H400 (M=100); Aquatic Chronic 1, H410 (M=100) ❗ Skin Sens. 1A, H317 EUH071 Specifieke concentratiegrenzen: Skin Corr. 1C; H314: C ≥ 0,6 % Skin Irrit. 2; H315: 0,06 % ≤ C < 0,6 % Eye Dam. 1; H318: C ≥ 0,6 % Eye Irrit. 2; H319: 0,06 % ≤ C < 0,6 % Skin Sens. 1A; H317: C ≥ 0,0015 %	<0,1%

Aanvullende gegevens:

De woordelijke inhoud van de opgegeven aanwijzingen inzake de mogelijke gevaren is te vinden in hoofdstuk 16.

RUBRIEK 4: Eerstehulpmaatregelen**4.1 Beschrijving van de eerstehulpmaatregelen**

- Algemene informatie:** Geen speciale maatregelen noodzakelijk.

Na het inademen:

Voor verse lucht zorgen.
Bij klachten medische behandeling inschakelen.

- Na huidcontact:** Wanneer de huid geïrriteerd blijft, een dokter raadplegen.

(Vervolg op blz. 3)

Veiligheidsinformatieblad
volgens Verordening (EG) nr. 1907/2006, Artikel 31

datum van de druk: 02.09.2024

Versienummer 403 (vervangt versie 402)

Herziening van: 02.09.2024

Handelsnaam: Houtlijm E-COLL

(Vervolg van blz. 2)

· Na oogcontact:

De ogen gedurende verscheidene minuten onder stromend water afspoelen terwijl de oogspleet geopend blijft. Bij aanhoudende klachten een dokter raadplegen.

· Na inslikken:

Mond spoelen en overvloedig water drinken.
Als de klachten niet minderen, een arts raadplegen

· 4.2 Belangrijkste acute en uitgestelde symptomen en effecten

Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.

· 4.3 Vermelding van eventueel noodzakelijke onmiddellijke medische verzorging en speciale behandeling

Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.

RUBRIEK 5: Brandbestrijdingsmaatregelen**· 5.1 Blusmiddelen****· Geschikte blusmiddelen:**

CO₂, bluspoeder of waterstraal. Grotere brand met waterstraal bestrijden of met schuim, dat tegen alcohol bestand is.

· 5.2 Speciale gevaren die door de stof of het mengsel worden veroorzaakt

Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.

· 5.3 Advies voor brandweerlieden**· Speciale beschermende kleding:**

Adembeschermingsapparaat dragen dat niet afhankelijk is van de omgevingslucht.

RUBRIEK 6: Maatregelen bij het accidenteel vrijkomen van de stof of het mengsel**· 6.1 Persoonlijke voorzorgsmaatregelen, beschermingsmiddelen en noodprocedures** Niet nodig.**· 6.2 Milieuvorzorgsmaatregelen:** Vermijd vrijkomen in het milieu.**· 6.3 Insluitings- en reinigingsmethoden en -materiaal:**

Met vloeistofbindend materiaal (zand, bergmeel, zuurbinder, universele binder, zaagmeel) opnemen.

· 6.4 Verwijzing naar andere rubrieken

Informatie inzake veilig gebruik - zie hoofdstuk 7.

Informatie inzake persoonlijke beschermingsuitrusting - zie hoofdstuk 8.

Informatie inzake berging - zie hoofdstuk 13.

RUBRIEK 7: Hantering en opslag**· 7.1 Voorzorgsmaatregelen voor het veilig hanteren van de stof of het mengsel**

Bij een deskundig gebruik zijn geen bijzondere maatregelen vereist.

(Vervolg op blz. 4)

Veiligheidsinformatieblad
volgens Verordening (EG) nr. 1907/2006, Artikel 31

datum van de druk: 02.09.2024

Versienummer 403 (vervangt versie 402)

Herziening van: 02.09.2024

Handelsnaam: Houtlijm E-COLL

(Vervolg van blz. 3)

- **Informatie m.b.t. brand- en ontploffingsgevaar:** Geen bijzondere maatregelen noodzakelijk.
- **7.2 Voorwaarden voor een veilige opslag, met inbegrip van incompatibele producten**
- **Opslag:**
- **Eisen ten opzichte van opslagruimte en tanks:** Geen bijzondere eisen.
- **Informatie m.b.t. gezamenlijke opslag:** Niet noodzakelijk.
- **Verdere inlichtingen over eisen m.b.t. de opslag:** Geen.
- **7.3 Specifiek eindgebruik** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.

RUBRIEK 8: Maatregelen ter beheersing van blootstelling/persoonlijke bescherming

- **8.1 Controleparameters**
- **Bestanddelen met grenswaarden die m.b.t. de werkruimte in acht genomen moeten worden:**
Het produkt bevat geen relevante hoeveelheden van stoffen, die met betrekking tot de werkplaatsen, qua grenswaarden gecontroleerd moeten worden.
- **Aanvullende gegevens:** Als basis dienden lijsten die bij opstelling geldig waren.
- **8.2 Maatregelen ter beheersing van blootstelling**
- **Passende technische maatregelen** Geen aanvullende gegevens. Zie 7.
- **Individuele beschermingsmaatregelen, zoals persoonlijke beschermingsmiddelen**
- **Algemene beschermings- en gezondheidsmaatregelen:**
De gebruikelijke voorzorgsmaatregelen bij de omgang met chemicaliën moeten in acht genomen worden.
- **Bescherming van de ademhalingswegen** Bij goede ventilatie niet noodzakelijk.
- **Bescherming van de handen**

Veiligheidshandschoenen

- **Handschoenmateriaal**
Nitrilrubber
Aanbevolen materiaaldikte : $\geq 0,4$ mm
- **Bescherming van de ogen/het gezicht** Aanbeveling: Veiligheidsbril met zijbescherming
- **Lichaamsbescherming:** Draag geschikte beschermende arbeidskleding

BE/NL

(Vervolg op blz. 5)

Veiligheidsinformatieblad
volgens Verordening (EG) nr. 1907/2006, Artikel 31

datum van de druk: 02.09.2024

Versienummer 403 (vervangt versie 402)

Herziening van: 02.09.2024

Handelsnaam: Houtlijm E-COLL

(Vervolg van blz. 4)

RUBRIEK 9: Fysische en chemische eigenschappen**· 9.1 Informatie over fysische en chemische basiseigenschappen****· Algemene gegevens**

· Kleur:	Wit
· Geur:	Karakteristiek
· Geurdrempelwaarde:	Niet bepaald.
· Smeltpunt/vriespunt	Niet bepaald.
· Kookpunt of beginkookpunt en kooktraject	100 °C
· Ontvlambaarheid	Niet bruikbaar.
· Onderste en bovenste explosiegrens	
· Onderste:	Niet bepaald.
· Bovenste:	Niet bepaald.
· Vlampunt:	Niet bruikbaar.
· Ontledingstemperatuur:	Niet bepaald.
· pH bij 20 °C	2,8-3,6
· Viscositeit	
· Kinematische viscositeit	Niet bepaald.
· Kinematisch: 23 °C - 4 mm (ISO 2431)	
· Dynamisch bij 20 °C:	9.000-15.000 mPas
· Oplosbaarheid	
· Water:	Niet resp. gering mengbaar.
· Verdelingscoëfficiënt n-octanol/water (logwaarde)	Niet bepaald.
· Dampspanning bij 20 °C:	24 hPa
· Dichtheid en/of relatieve dichtheid	
· Dichtheid bij 20 °C:	1,03-1,13 g/cm ³
· Relatieve dichtheid	Niet bepaald.
· Dampdichtheid	Niet bepaald.

· 9.2 Overige informatie**· Voorkomen:**

· Vorm:	Vloeibaar
· Belangrijke gegevens over de gezondheids- en milieubescherming en over de veiligheid	
· Ontstekingstemperatuur:	Het produkt ontbrandt niet uit zichzelf.
· Ontploffingseigenschappen:	Het produkt is niet ontploffingsgevaarlijk.
· Toestandsverandering	
· Druippunt:	
· Oxiderende eigenschappen:	Niet bepaald.
· Verdampingssnelheid	Niet bepaald.

· Informatie inzake fysische gevarenklassen

· Ontplobbare stoffen	Niet van toepassing
· Ontvlambare gassen	Niet van toepassing
· Aerosolen	Niet van toepassing
· Oxiderende gassen	Niet van toepassing
· Gassen onder druk	Niet van toepassing
· Ontvlambare vloeistoffen	Niet van toepassing
· Ontvlambare vaste stoffen	Niet van toepassing
· Zelfontledende stoffen en mengsels	Niet van toepassing
· Pyrofore vloeistoffen	Niet van toepassing
· Pyrofore vaste stoffen	Niet van toepassing

(Vervolg op blz. 6)

Veiligheidsinformatieblad
volgens Verordening (EG) nr. 1907/2006, Artikel 31

datum van de druk: 02.09.2024

Versienummer 403 (vervangt versie 402)

Herziening van: 02.09.2024

Handelsnaam: Houtlijm E-COLL

(Vervolg van blz. 5)

- **Voor zelfverhitting vatbare stoffen en mengsels** Niet van toepassing
- **Stoffen en mengsels die in contact met water ontvlambare gassen ontwikkelen** Niet van toepassing
- **Oxiderende vloeistoffen** Niet van toepassing
- **Oxiderende vaste stoffen** Niet van toepassing
- **Organische peroxiden** Niet van toepassing
- **Bijtend voor metalen** Niet van toepassing
- **Ongevoelig gemaakte ontplofbare stoffen** Niet van toepassing

RUBRIEK 10: Stabiliteit en reactiviteit

- **10.1 Reactiviteit** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **10.2 Chemische stabiliteit**
- **Thermische afbraak / te vermijden omstandigheden:** Geen afbraak bij gebruik volgens voorschrift.
- **10.3 Mogelijke gevaarlijke reacties** Geen gevaarlijke reacties bekend.
- **10.4 Te vermijden omstandigheden** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **10.5 Chemisch op elkaar inwerkende materialen:** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **10.6 Gevaarlijke ontledingsproducten:** Koolmonoxyde en kooldioxyde

RUBRIEK 11: Toxicologische informatie

- **11.1 Informatie over gevarenklassen als omschreven in Verordening (EG) nr. 1272/2008**
- **Acute toxiciteit** Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.

Indelingsrelevantie LD/LC50-waarden:**CAS: 108-32-7 propyleencarbonaat**

Oraal	LD50	29.000 mg/kg (rat)
-------	------	--------------------

CAS: 55965-84-9 mengsel van: 5-chloor-2-methyl-2H-isothiazool-3-on [EC no. 247-500-7] en 2-methyl-2H-iso-thiazool-3-on [EC no. 220-239-6] (3:1)

Oraal	LD50	120 mg/kg (rat)
-------	------	-----------------

Dermaal	LD50	242 mg/kg (rat)
---------	------	-----------------

- **Huidcorrosie/-irritatie** Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **Ernstig oogletsell/oogirritatie**
Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **Sensibilisatie van de luchtwegen/de huid**
Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **Mutageniteit in geslachtscellen**
Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **Carcinogeniteit** Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.

(Vervolg op blz. 7)

Veiligheidsinformatieblad
volgens Verordening (EG) nr. 1907/2006, Artikel 31

datum van de druk: 02.09.2024

Versienummer 403 (vervangt versie 402)

Herziening van: 02.09.2024

Handelsnaam: Houtlijm E-COLL

(Vervolg van blz. 6)

- **Gifigheid voor de voortplanting**
Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **STOT bij eenmalige blootstelling**
Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **STOT bij herhaalde blootstelling**
Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **Gevaar bij inademing** Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **11.2 Informatie over andere gevaren**

· Hormoonontregelende eigenschappen

geen der bestanddelen staat op de lijst.

RUBRIEK 12: Ecologische informatie

- **12.1 Toxiciteit**
- **Aquatische toxiciteit:** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **12.2 Persistentie en afbreekbaarheid** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **12.3 Bioaccumulatie** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **12.4 Mobiliteit in de bodem** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **12.5 Resultaten van PBT- en zPzB-beoordeling**
- **PBT:** Niet bruikbaar.
- **zPzB:** Niet bruikbaar.
- **12.6 Hormoonontregelende eigenschappen**
Het product bevat geen stoffen met hormoonontregelende eigenschappen.
- **12.7 Andere schadelijke effecten**
- **Verdere ecologische informatie:**
- **Algemene informatie:**
Gevaar voor water klasse 1 (D) (Zelfclassificatie): gevaar voor water klein
Niet onverdund of in grote hoeveelheden lozen in grondwater, in oppervlaktewater of in de riolering.

RUBRIEK 13: Instructies voor verwijdering

- **13.1 Afvalverwerkingsmethoden:**
Heelemaal lege containers naar het recycling geven. Anders inhoud/verpakking als gevaarlijk afval verwerken. Locale voorschriften naleven.

· Europese afvalcatalogus

08 00 00	AFVAL VAN BEREIDING, FORMULERING, LEVERING EN GEBRUIK (BFLG) VAN COATINGS (VERF, LAK EN EMAIL), LIJM, KIT EN DRUKINKT
----------	---

(Vervolg op blz. 8)

Veiligheidsinformatieblad
volgens Verordening (EG) nr. 1907/2006, Artikel 31

datum van de druk: 02.09.2024

Versienummer 403 (vervangt versie 402)

Herziening van: 02.09.2024

Handelsnaam: Houtlijm E-COLL

(Vervolg van blz. 7)

08 04 00	afval van BFLG van lijn en kit (inclusief vochtwerende producten)
08 04 16	niet onder 08 04 15 vallend waterig vloeibaar afval dat lijn of kit bevat
15 00 00	VERPAKKINGSAFVAL; ABSORBENTIA, POETSDOEKEN, FILTERMATERIAAL EN BESCHERMENDE KLEDING (NIET ELDERS GENOEMD)
15 01 00	verpakking (inclusief gescheiden ingezameld stedelijk verpakkingsafval)
15 01 02	kunststofverpakking

- **Niet gereinigde verpakkingen:**
- **Aanbeveling:** Afvalverwijdering volgens overheidsbepalingen.

RUBRIEK 14: Informatie met betrekking tot het vervoer

- **14.1 VN-nummer of ID-nummer**
- **ADR, ADN, IMDG, IATA** Niet van toepassing
- **14.2 Juiste ladingnaam overeenkomstig de modelreglementen van de VN**
- **ADR** UN-
- **ADN, IMDG, IATA** Niet van toepassing
- **14.3 Transportgevaarklasse(n)**
- **ADR, ADN, IMDG, IATA**
- **klasse** Niet van toepassing
- **14.4 Verpakkingsgroep:**
- **ADR, IMDG, IATA** Niet van toepassing
- **14.5 Milieugevaren:**
- **Marine pollutant:** Neen
- **14.6 Bijzondere voorzorgen voor de gebruiker** Niet bruikbaar.
- **14.7 Zeevervoer in bulk overeenkomstig IMO-instrumenten** Niet bruikbaar.
- **VN "Model Regulation":** Niet van toepassing

RUBRIEK 15: Regelgeving

- **15.2 Chemischeveiligheidsbeoordeling:** Een chemische veiligheidsbeoordeling is niet uitgevoerd.
- **Etikettering overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1272/2008** Niet van toepassing
- **Gevaarpictogrammen** Niet van toepassing
- **Signaalwoord** Niet van toepassing
- **Gevaaraanduidingen** Niet van toepassing
- **Chemischeveiligheidsbeoordeling**
- **Gevaarlijke stoffen die met naam genoemd worden - BIJLAGE I Methanol**

- **Richtlijn 2011/65/EU betreffende beperking van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur - Bijlage II**

geen der bestanddelen staat op de lijst.

(Vervolg op blz. 9)

Veiligheidsinformatieblad
volgens Verordening (EG) nr. 1907/2006, Artikel 31

datum van de druk: 02.09.2024

Versienummer 403 (vervangt versie 402)

Herziening van: 02.09.2024

Handelsnaam: Houtlijm E-COLL

(Vervolg van blz. 8)

· **VERORDENING (EU) 2019/1148**· **Bijlage I - PRECURSOREN VOOR EXPLOSIEVEN WAARVOOR EEN BEPERKING GELDT (Bovengrenswaarde ten behoeve van vergunningverlening op grond van artikel 5, lid 3)**

geen der bestanddelen staat op de lijst.

· **Bijlage II - PRECURSOREN VOOR EXPLOSIEVEN DIE MOETEN WORDEN GEMELD**

geen der bestanddelen staat op de lijst.

· **Verordening (EG) nr. 273/2004 inzake drugsprecursoren**

geen der bestanddelen staat op de lijst.

· **Verordening (EG) Nr. 111/2005 houdende voorschriften voor het toezicht op de handel tussen de Gemeenschap en derde landen in drugsprecursoren**

geen der bestanddelen staat op de lijst.

RUBRIEK 16: Overige informatie

Deze gegevens zijn gebaseerd op de huidige stand van onze kennis. Zij beschrijven echter geen garantie van produkteigenschappen en vestigen geen contractuele rechtsbetrekking.

· **Relevante zinnen**

- H301 Giftig bij inslikken.
- H310 Dodelijk bij contact met de huid.
- H314 Veroorzaakt ernstige brandwonden en oogletsel.
- H315 Veroorzaakt huidirritatie.
- H317 Kan een allergische huidreactie veroorzaken.
- H318 Veroorzaakt ernstig oogletsel.
- H319 Veroorzaakt ernstige oogirritatie.
- H330 Dodelijk bij inademing.
- H400 Zeer giftig voor in het water levende organismen.
- H410 Zeer giftig voor in het water levende organismen, met langdurige gevolgen.
- EUH071 Bijtend voor de luchtwegen.

· **Blad met gegevens van de afgifte-sector: Product safety department**· **Contact-persoon: Head of Product Safety Department**· **Datum van de vorige versie: 02.09.2024**· **Versienummer van de vorige versie: 402**· **Afkortingen en acroniemen:**

ADR: Accord relatif au transport international des marchandises dangereuses par route (European Agreement Concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)
IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods
IATA: International Air Transport Association
GHS: Globally Harmonised System of Classification and Labelling of Chemicals
EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances
ELINCS: European List of Notified Chemical Substances
CAS: Chemical Abstracts Service (division of the American Chemical Society)
LC50: Lethal concentration, 50 percent
LD50: Lethal dose, 50 percent
PBT: Persistent, Bioaccumulative and Toxic
vPvB: very Persistent and very Bioaccumulative
Acute Tox. 3: Acute toxiciteit – Categorie 3
Acute Tox. 2: Acute toxiciteit – Categorie 2
Skin Corr. 1C: Huidcorrosie/-irritatie – Categorie 1C
Eye Dam. 1: Ernstig oogletsel/oogirritatie – Categorie 1
Eye Irrit. 2: Ernstig oogletsel/oogirritatie – Categorie 2
Skin Sens. 1A: Sensibilisatie van de huid – Categorie 1A
Aquatic Acute 1: Gevaar voor het aquatisch milieu - acuut aquatisch gevaar – Categorie 1

(Vervolg op blz. 10)

Veiligheidsinformatieblad
volgens Verordening (EG) nr. 1907/2006, Artikel 31

datum van de druk: 02.09.2024

Versienummer 403 (vervangt versie 402)

Herziening van: 02.09.2024

Handelsnaam: Houtlijm E-COLL

Aquatic Chronic 1: Gevaar voor het aquatisch milieu - aquatisch gevaar op lange termijn – Categorie 1

(Vervolg van blz. 9)

*** Gegevens die ten opzichte van de voorgaande versie zijn veranderd**

BE/NL